

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างสำนักเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการศึกษาวิชาวิถีไทย: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในการสร้างสำนักตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย และเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีพฤติกรรมการใช้ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานความมีเหตุผล ความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและเครื่องมือในการศึกษาวิจัยดังนี้

- 3.1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

3.1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ใช้ คือ นักศึกษาที่เรียนวิชาศึกษาทั่วไป 1300003 วิชาวิถีไทย จำนวน 32 คน สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในชั้นปีการศึกษาปีที่ 2

3.1.2. ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ได้ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1) เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนี้เป็นส่วนหนึ่งในเนื้อหาบทที่ 4 ของหนังสือประกอบการเรียน 1300003 วิชาวิถีไทย ซึ่งเนื้อหาการจัดกิจกรรมการสร้างสำนักเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย ประกอบด้วย

- การสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในวิชาวิถีไทยและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียนในกระบวนการที่เน้นการสร้างสำนักเศรษฐกิจพอเพียง ความพอดี ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน

- การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน เช่น การศึกษาดูงานเกี่ยวกับโครงการเศรษฐกิจพอเพียง โดยขอบเขตของเนื้อหาดังกล่าวจะมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้วิจัย และนักศึกษา ซึ่งมีการดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัย คือ ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนปฏิบัติงานตามแผน ขั้นตอนติดตามประเมินผลระหว่างการทำงาน และขั้นประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ ดังแผนกิจการและกระบวนการเรียนการสอน

2) การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในการนี้ผู้วิจัยจะพัฒนาใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดการตระหนักและสำนึกในพระกรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงให้ไว้ และด้านการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากการได้ศึกษาครบถ้วน โดยผู้วิจัยนำโจทย์ แบบฝึกหัด แบบสอบถามความคิดเห็นความพึงพอใจของนักศึกษา และผู้วิจัยประเมินผลที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ ซึ่งเป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้และการลงมือปฏิบัติของผู้วิจัยและนักศึกษาในชั้นเรียนทั้งในและนอกสถานที่ โดยมีกระบวนการดำเนินการในรายละเอียดดังนี้

3.1.3. แผนกิจกรรม กิจกรรม และกระบวนการการเรียนการสอนในการวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ มีดังนี้

แผนตารางที่ 1 กิจกรรมและกระบวนการการเรียนการสอน(Procedure):

ลำดับ	กิจกรรม(Activities)	วิธีการประเมิน (Evaluation)
Preparation	<p><u>ขั้นเตรียมการ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สนทนาถึงเรื่องแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ จากเนื้อหา สื่อ กลุ่มตัวอย่าง และเอกสารต่างๆ 2. นักศึกษาและผู้สอนร่วมกันอภิปรายถึงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่นักศึกษานำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เพื่อหาความเป็นไปได้ <p><u>ขั้นวางแผน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. ให้นักศึกษารวมกลุ่มกัน กลุ่มละไม่เกิน 10 คน 4. ผู้สอนแจกรูปแบบการวางแผนในการทำโครงการให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและวางแผนในการทำงานตามขั้นตอนใน แบบฟอร์มจากหัวข้อเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้สอนคอยให้คำแนะนำ เน้นความสนใจ ใฝ่รู้ที่จะร่วมกันศึกษา และรับผิดชอบงานร่วมกันเป็นอย่างดี 5. ผู้สอนตรวจการวางแผนงานอีกครั้งก่อนที่จะนำไปดำเนินงาน 	

	<p><u>ขั้นดำเนินการ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. (ให้เวลาในการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล 1 สัปดาห์) 7. ขั้นเขียนรายงาน สนทนาซักถามถึงข้อมูลการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมเพื่อจัดทำรายงาน 8. ผู้สอนแจกแบบฟอร์มการเขียนรายงานอย่างง่ายให้นักศึกษาได้ศึกษา และทำความเข้าใจ 9. ผู้สอนและนักศึกษาไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง 10. นักศึกษานำข้อมูลที่ได้มาเขียนเป็นรายงานตามรูปแบบที่กำหนดไว้หรืออาจเขียนสิ่งที่ต้องการบอกนอกเหนือจากแบบฟอร์มก็ได้ จากการศึกษาดูงานในพื้นที่ 11. เมื่อนักศึกษาเขียนรายงานเสร็จ ให้แต่ละกลุ่มตรวจทานความถูกต้อง และอาจเพิ่มในสิ่งที่อยากเพิ่มเติม <p><u>ขั้นนำเสนอผลงาน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 12. ผู้สอนอธิบายวิธีการ ขั้นตอนในการนำเสนอผลงาน โดยให้ผู้เรียนเตรียมแผนผังโครงงาน ประกอบการนำเสนอด้วย 13. ทุกกลุ่มเตรียมแผนผังโครงงาน และรายงานการทำโครงงาน ตลอดจนเตรียมตัวในการเสนอเตรียมสถานที่ เครื่องเสียง 	
วิธีการ Teaching	บรรยาย อภิปราย ศึกษาดูงาน และสรุปผลการปฏิบัติ	
แบบฝึกหัด Practice	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาจัดทำรายงาน(ด้วยเอกสาร) 2. อภิปรายหน้าชั้น ร่วมแสดงความคิดเห็น 3. ศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูล(เพิ่มเติม) 	แบบประเมิน
Conclusion	ผู้สอนสรุป รวบรวมข้อมูล รายงานผลการวิจัย	แบบสอบถาม

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้นอกจากการดำเนินการตามแผนการสอน(กิจกรรมฯ) ที่นำมาวิเคราะห์ในกิจกรรมการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมืออีก มี 2 ชุด คือ แบบสอบถาม และแบบประเมิน ประกอบด้วย

3.2.1. แบบชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงผ่านวิชาวิถีไทย(ภาคผนวก ก) และแบบชุดที่ 2 เป็นแบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาต่อกิจกรรมการสร้างสำนึกผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย(ภาคผนวก ข) แบบชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงผ่านวิชาวิถีไทย มีอยู่ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามนี้มีลักษณะตรงคำถามมีจำนวน 2 ข้อ ถามเกี่ยวกับเพศ ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผู้สอนในการจัดกิจกรรมสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย ประกอบด้วย การวัดระดับความพึงพอใจ มีจำนวน 12 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ที่กำหนดมาตรวัดระดับของการจัดกิจกรรมสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย โดยกำหนดคะแนนเพื่อค่าประจำในแต่ละระดับดังนี้

ถ้าตอบว่า ไม่พึงพอใจต่อผู้สอนในการจัดกิจกรรมสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง ให้ 0 คะแนน

ถ้าตอบว่า พึงพอใจน้อยต่อผู้สอนในการจัดกิจกรรมสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง ให้ 1

คะแนน

ถ้าตอบว่า พึงพอใจปานกลางต่อผู้สอนในการจัดกิจกรรมสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง ให้ 2

คะแนน

ถ้าตอบว่า พึงพอใจมากต่อผู้สอนในการจัดกิจกรรมสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงให้ 3

คะแนน

3.2.2. แบบชุดที่ 2 แบบประเมิน เป็นแบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมวิชาวิถีไทยมีอยู่ 2 ตอน คือ กิจกรรมสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงผ่านการเรียนรู้วิชาวิถีไทย มี 7 ข้อ โดยวัดระดับความคิดเห็นใน 3 ระดับคือ มาก น้อย และ พฤติกรรมการใช้ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย มี 10 ข้อ โดยวัดพฤติกรรมการใช้ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงเป็น 3 ระดับ ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือในขั้นแรกเป็นการเก็บข้อมูลด้วยการใช้แผนการสอนตามกิจกรรมที่วางแผนไว้ และขั้นที่สองใช้แบบสอบถามและแบบประเมิน ดังจะกล่าวในรายละเอียดดังนี้

3.3.1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอนใช้แผนกิจกรรมการจัดการสอนที่ได้สร้างขึ้น ขั้นเตรียมการ

- 1.1 สนทนาถึงเรื่องแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ จากเนื้อหา สื่อ กลุ่มตัวอย่าง และเอกสารต่างๆ
- 1.2 นักศึกษาและผู้สอนร่วมกันอภิปรายถึงเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงที่นักศึกษาจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้จริง เพื่อหาความเป็นไปได้

ขั้นวางแผน

- 1.3 ให้นักศึกษารวมกลุ่มกัน กลุ่มละไม่เกิน 10 คน
- 1.4 ผู้สอนแจกรูปแบบการวางแผนในการทำโครงการ ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา และวางแผนในการทำงานตามขั้นตอนใน แบบฟอร์มจากหัวข้อเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้สอนคอยให้คำแนะนำ เน้นความสนใจ ใฝ่รู้ที่จะร่วมกันศึกษา และรับผิดชอบงานร่วมกันเป็นอย่างดี
- 1.5 ผู้สอนตรวจการวางแผนงานอีกครั้งก่อนที่จะนำไปดำเนินงาน

ขั้นดำเนินการ

- 1.6 (ให้เวลาในการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล 1 สัปดาห์)
- 1.7 ขึ้นเขียนรายงาน สนทนาซักถามถึงข้อมูลการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมเพื่อจัดทำรายงาน
- 1.8 ผู้สอนแจกแบบฟอร์มการเขียนรายงานอย่างง่ายให้นักศึกษาได้ศึกษา และทำความเข้าใจ
- 1.9. ผู้สอนและนักศึกษาไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.10. นักศึกษานำข้อมูลที่ได้มาเขียนเป็นรายงานตามรูปแบบที่กำหนดไว้หรืออาจเขียนสิ่งที่ต้องการบอกนอกเหนือจากแบบฟอร์มก็ได้ จากการศึกษาดูงานในพื้นที่
- 1.11. เมื่อนักศึกษาเขียนรายงานเสร็จ ให้แต่ละกลุ่มตรวจทานความถูกต้อง และอาจเพิ่มในสิ่งที่อยากเพิ่มเติม

ขั้นนำเสนอผลงาน

- 1.12. ผู้สอนอธิบายวิธีการ ขั้นตอนในการนำเสนอผลงาน โดยให้ผู้เรียนเตรียมแผนผังโครงการ ประกอบการนำเสนอด้วย ทุกกลุ่มเตรียมแผนผังโครงการ และรายงานการทำโครงการ ตลอดจนเตรียมตัวในการเสนอเตรียมสถานที่ เครื่องเสียง

3.3.2. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามและแบบประเมินเรื่อง การสร้างสำนักเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยการเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่เรียนลงเรียน 1300003 วิชาวิถีไทย สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ชั้นปีการศึกษาที่ 2 โดยมีนักศึกษาทั้งหมดจำนวน 32 คน โดยใช้วิธีการสอบถามและประเมินหลังจากการเรียนการสอนวิชาวิถีไทยได้สิ้นสุดลง ให้นักศึกษาร่วมตอบและประเมิน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 32 ชุด

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยได้จำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ตามรายละเอียดดังนี้

3.4.1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอนใช้แผนกิจกรรมการจัดการสอนที่ได้สร้างขึ้นได้สังเคราะห์ประเด็นจากกระบวนการจัดกิจกรรมการสร้างสำนักเศรษฐกิจพอเพียงในชั้นวางแผน ชั้นเตรียมกัน ชั้นดำเนินการ ชั้นนำเสนองาน และสรุปการดำเนินงานมาเป็นส่วนหนึ่งการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างสำนักคุณค่า 3 ประเด็นคือ ความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

3.4.2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและการประเมิน เกี่ยวกับข้อมูลสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสร้างสำนักเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย ผู้วิจัยนำข้อมูล/คำตอบนำมาวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย สำหรับความพึงพอใจต่อผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสร้างสำนักเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย และความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสร้างสำนักเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย

3.5 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยใช้เวลาใน 1 ภาคการศึกษา คือในภาคการศึกษาที่ 1/2553 เริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2553 ถึง 31 ตุลาคม 2554